

Top 10 gids Klimplanten voor Pergola's; verkoeling en biodiversiteit in de stad

**Prac//
toraat**
groene leefbare stad

Heidi Kamerling, docenten en studenten Yuverta
mbo Houten

Practoraat Groene Leefbare Stad

2-2-2026

Top 10 gids Klimplanten voor Pergola's voor verkoeling en biodiversiteit

Deze gids ondersteunt ontwerpers, studenten, docenten, beheerders en bewoners bij het kiezen van geschikte klimplanten voor pergola's en groene verblijfsplekken.

De sortimentgids is een onderdeel van het SIA KIEM-project PERGOLA. Uitgevoerd door het Practoraat groene leefbare stad van Yuverta, dat zijn docenten en studenten van mbo Houten en de practor Heidi Kamerling.

De totstandkoming is dankzij de samenwerking met: Hogeschool van Amsterdam, Hoefakker Hoveniers en Hotspot Groene Leefbare Stad. Meer informatie: [Stadspergola's](#) | [Hotspot Groene leefbare stad](#)

Yuverta

Hogeschool van Amsterdam

De Stadspergola Leeft!

Het **practoraat Groene leefbare stad** van Yuverta en het **lectoraat Klimaatbestendige Stad** van de Hogeschool van Amsterdam zijn een onderzoek gestart waarbij drie stadspergola's zijn gebouwd in het Pop-up park achter Wonderwoods in Utrecht. Deze pergola's dienen als onderzoeksobject voor o.a. stedelijke biodiversiteit en als alternatief voor plekken waar behoefte is aan vergroening en verkoeling van de omgeving, maar waar geen bomen geplaatst kunnen worden.

Naast het onderzoek naar temperatuur is ook gekeken naar de biodiversiteit om en rondom de klimplanten van de pergola. Deze inzichten zijn verwerkt in het advies voor de 10 soorten in de gids.

DE STADSPERGOLA LEEFT!

Leer meer over de verkoelende werking van klimplanten in Utrecht.

meer info!

Wat is een stadspergola?

Lopend onderzoek

Temperatuur

Met speciale meetinstrumenten onderzoeken we wat de stadspergola doet voor de gevoelstemperatuur, en de luchttemperatuur.

Hoe ervaar je de temperatuur onder de pergola?

Biodiversiteit

De insecten die bij de stadspergola op bezoek komen zeggen iets over de gezondheid van de natuur. Hoe meer soorten, hoe beter. Veel van één soort betekent dat er iets niet in balans is.

Welke soorten zie je nu bij de pergola?

In samenwerking met:

& Bureau Brick

ME-LI NIEUWLAND (2025)

Planten de prettigste verkoelers van de stad

Steden worden warmer en extremer door klimaatverandering. Pergola's met klimplanten kunnen bijdragen aan verkoeling, biodiversiteit en verblijfskwaliteit. Vooral op plekken waar bomen planten niet lukt of voor een tijdelijke bestemming.

Verkoeling

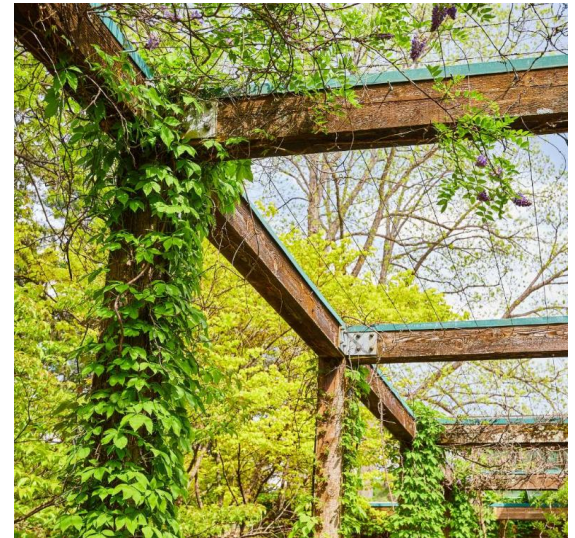
Klimplanten zorgen voor verkoeling (transpiratie), schaduw en verminderen opwarming van verharding. Als er een onderbeplanting aanwezig is wordt dit effect versterkt.

Biodiversiteit

Bloemen, bladeren en vruchten bieden voedsel en schuilgelegenheid voor vogels, insecten en andere dieren. Het is belangrijk om in stedelijke omgevingen 'stepping stones' en corridors te maken.

Verblijfskwaliteit

Groene pergola's maken buitenruimtes aantrekkelijker en comfortabeler. Zo is het voor iedereen prettig leven in de stad, ook tijdens warme dagen.

Leeswijzer

Deze sortimentgids ondersteunt de keuze van klimplanten voor pergola's binnen het SIA KIEM-project PERGOLA. De nadruk ligt op verkoeling door schaduwwerking, biodiversiteit, beheerbaarheid en toepassing in onderwijs-, ontwerp- en beheerpraktijk.

Beoordeling

Standplaats: zon / halfschaduw / schaduw

Bladtype: bladverliezend of wintergroen

Schaduwwerking: 1 beperkt – 5 zeer dicht

Groeisnelheid: langzaam – zeer snel

Biodiversiteit: 1 laag – 5 zeer hoog

Onderhoud: laag – gemiddeld – hoog

De 10 soorten in deze gids:

• Wilde bosrank	Clematis vitalba
• Gewone klimop	Hedera helix
• Hop	Humulus lupulus
• Wilde kamperfoelie	Lonicera periclymenum
• Kiwi 'Boskoop'	Actinidia deliciosa 'Boskoop'
• Trompetklimmer 'Flamenco'	Campsis radicans 'Flamenco'
• Vijfbladige wingerd	Parthenocissus quinquefolia
• Valse klimhortensia	Schizophragma hydrangeoides
• Druif 'Leon Millot' en 'Dornfelder'	Vitis 'Leon Millot' en 'Dornfelder'
• Blauwe regen	Wisteria sinensis

1. Wilde bosrank — *Clematis vitalba*

Inheems / ingeburgerd • Ranker

Krachtige inheemse klimplant met roomwitte bloei en opvallende zilvergrijze zaadpluizen. Vooral geschikt voor ruime pergola's en natuurlijke, ecologische toepassingen.

Standplaats: zon / halfschaduw

Bladtype: bladverliezend

Schaduwwerking: 2 matig beperkt

Groeisnelheid: zeer snel

Biodiversiteit: 5 zeer hoog

Onderhoud: gemiddeld

Geeft gefilterde schaduw en een natuurlijk beeld. Jaarlijks begeleiden en snoeien om overwoekering te voorkomen. Ook geschikt in combinatiebeplanting met bijvoorbeeld klimop. Waardevol voor bestuivers. Zaadpluizen geven winterbeeld.

2. Gewone klimop — *Hedera helix*

Inheems • Zelfhechter

Robuuste, wintergroene klimplant met zeer hoge ecologische waarde. Biedt jaarrond structuur, schuilgelegenheid en schaduw.

Standplaats: zon / halfschaduw / schaduw

Bladtype: wintergroen

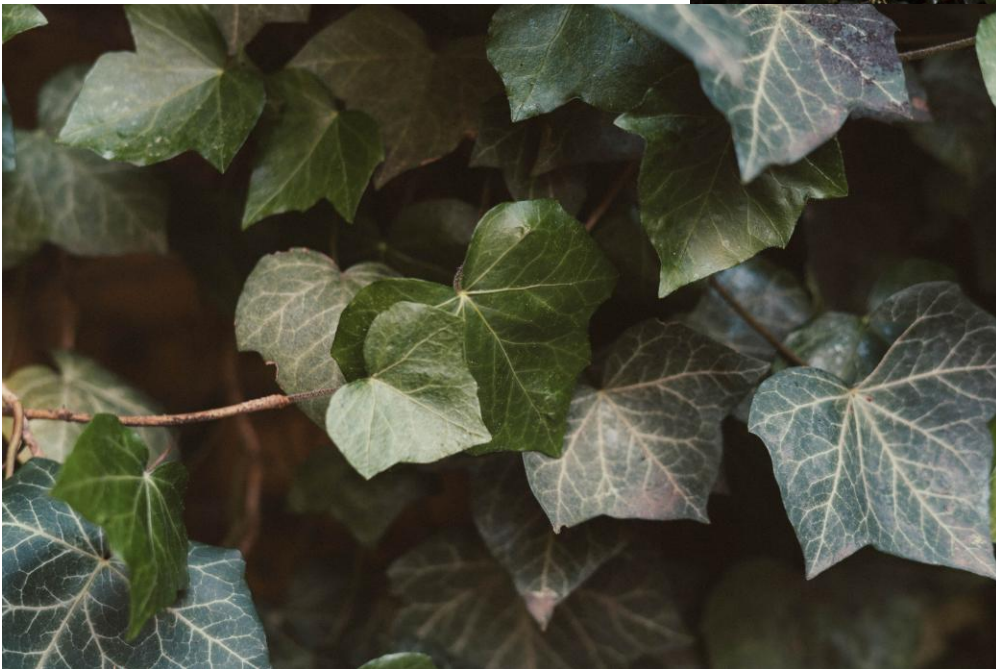
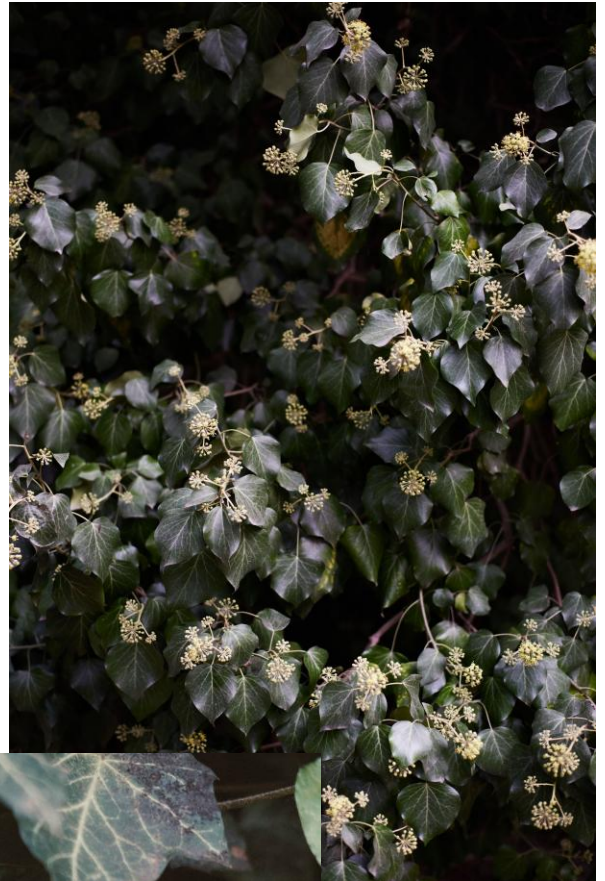
Schaduwwerking: 5 zeer dicht

Groeisnelheid: zeer snel

Biodiversiteit: 5 zeer hoog

Onderhoud: gemiddeld

Beste keuze voor jaarrond groen en beschutting.
Regelmatig begrenzen bij goten, ramen en dakranden.
Late bloei is belangrijk voor insecten in het najaar.

3.Hop — *Humulus lupulus*

Inheems / ingeburgerd • Winder

Zeer snelle zomerklimmer met grote bladeren en decoratieve hopbellen. Sterft bovengronds af in de winter en loopt in het voorjaar opnieuw uit.

Standplaats: zon / halfschaduw

Bladtype: bladverliezend

Schaduwwerking: 4 dicht

Groeisnelheid: zeer snel

Biodiversiteit: 4 hoog

Onderhoud: hoog

Uitstekend voor snelle zomerbeschaduw. Jaarlijks terugsnoeien na afsterven. Vraagt stevige klimhulp en voldoende groeiruimte.

4. Wilde kamperfoelie — *Lonicera periclymenum*

Inheems • Winder

Geurende, bloeiende klimplant met hoge biodiversiteitswaarde. Geschikt voor natuurlijke pergola's, schoolpleinen en verblijfslocaties.

Standplaats: zon / halfschaduw

Bladtype: bladverliezend

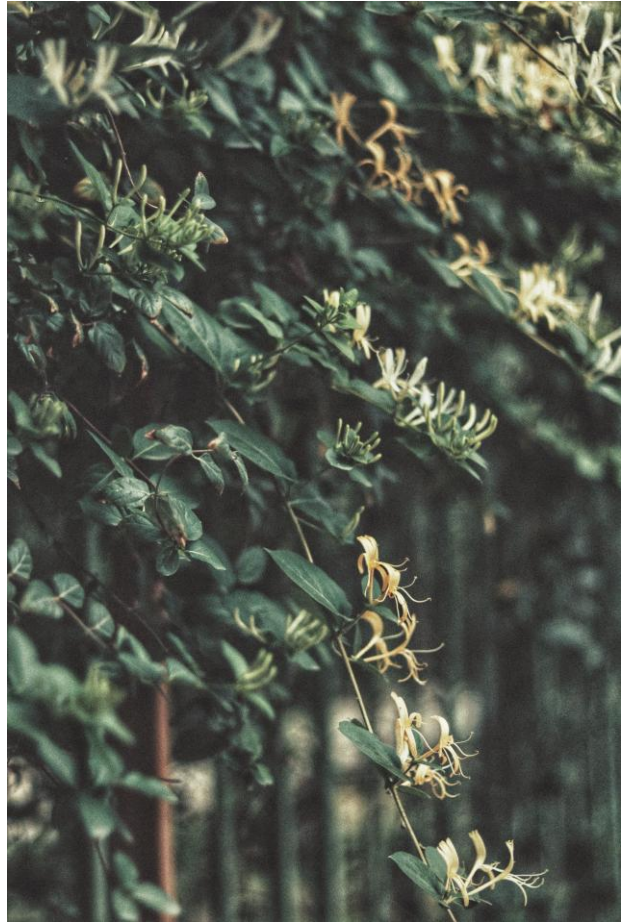
Schaduwwerking: 3 gemiddeld

Groeisnelheid: snel

Biodiversiteit: 5 zeer hoog

Onderhoud: gemiddeld

Plaats bij zitplekken voor geurbeleving. Combineert goed met klimop voor jaarrond structuur. Heeft draad, gaas of andere klimhulp nodig.

5. Kiwi Boskoop - *Actinidia deliciosa* 'Boskoop'

Exoot / cultivar • Winter

Krachtige, eetbare klimplant met grote bladeren. Zeer geschikt voor pergola's waar verkoeling, schaduw en eetbaar groen gecombineerd worden.

Standplaats: zon / halfschaduw

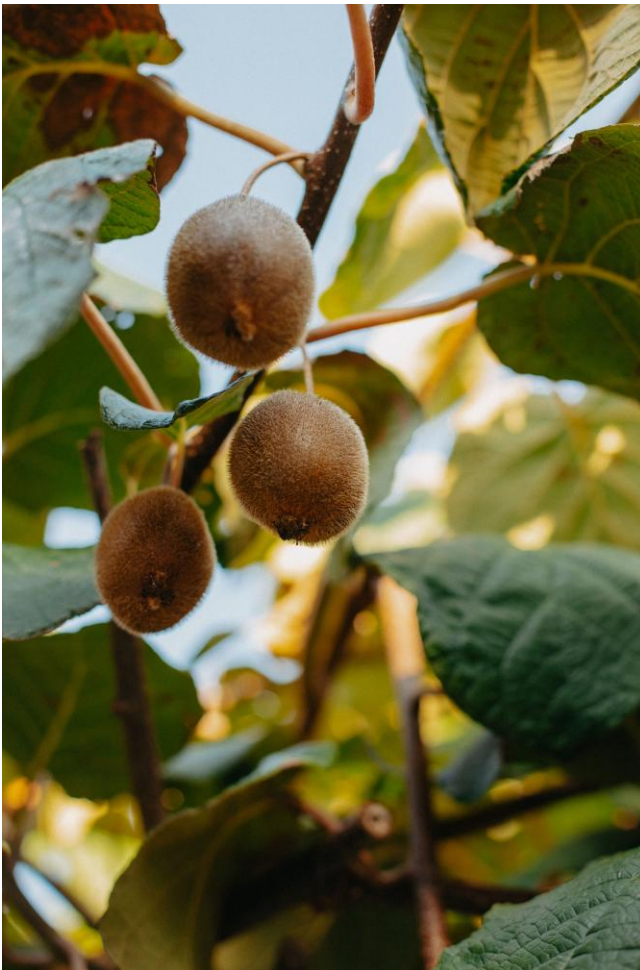
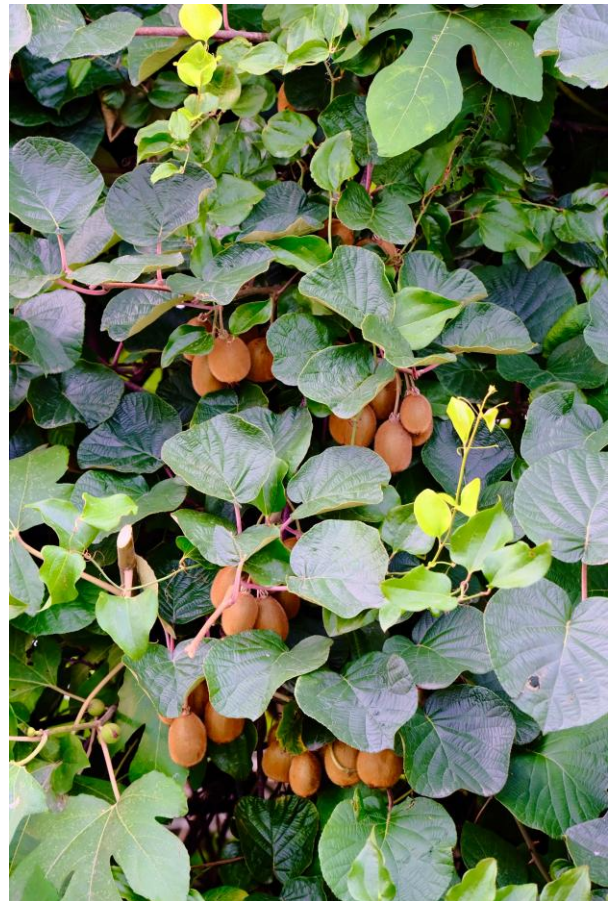
Bladtype: bladverliezend

Schaduwwerking: 5 zeer dicht

Groeisnelheid: snel

Biodiversiteit: 3 gemiddeld

Onderhoud: gemiddeld

Zorg voor een stevige pergolaconstructie. Zonnige en beschutte plek geeft de beste groei. Snoei en begeleiding zijn nodig voor vruchtvorming en vorm.

6. Trompetklimmer Flamenco - *Campsis radicans* 'Flamenco'

Exoot / cultivar • Zelfhechter / steunklimmer

Warmteminnende klimplant met opvallende oranjerode trompetbloemen. Geschikt voor zonnige pergola's en warme gevels.

Standplaats: zon

Bladtype: bladverliezend

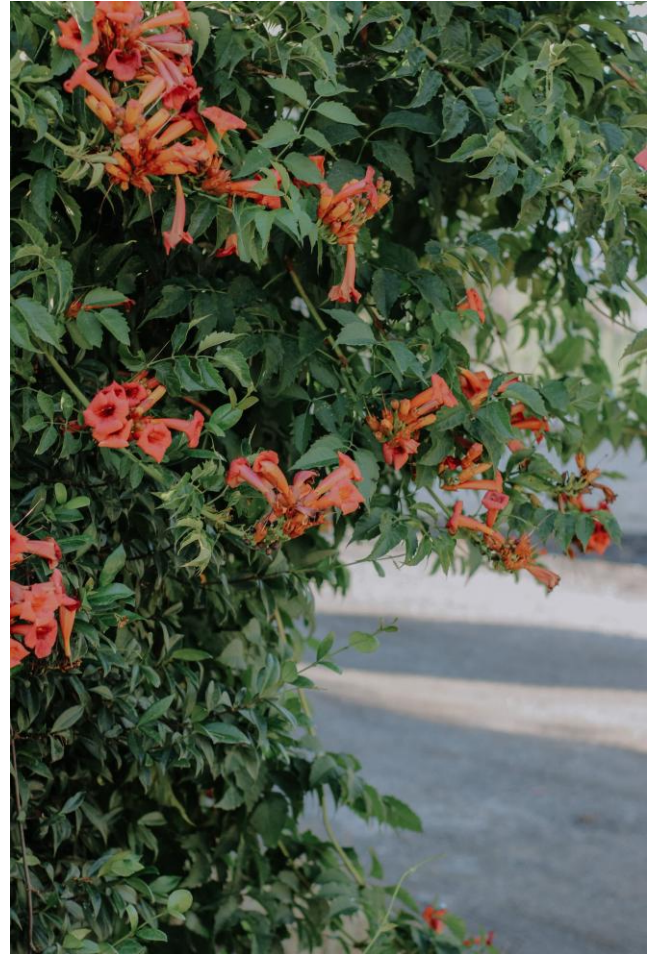
Schaduwwerking: 4 dicht

Groeisnelheid: snel

Biodiversiteit: 3 gemiddeld

Onderhoud: gemiddeld

Kies een warme, zonnige en beschutte standplaats. Jonge planten begeleiden en beschermen bij strenge vorst. Regelmatig snoeien houdt de groei beheersbaar.

7. Vijfbladige wingerd - *Parthenocissus quinquefolia*

Exoot / ingeburgerd • Zelfhechter

Zeer krachtige klimplant met dicht zomerblad, blauwe bessen en spectaculaire rode herfstkleur. Geeft veel koeling in de zomer

Standplaats: zon / halfschaduw / schaduw

Bladtype: bladverliezend

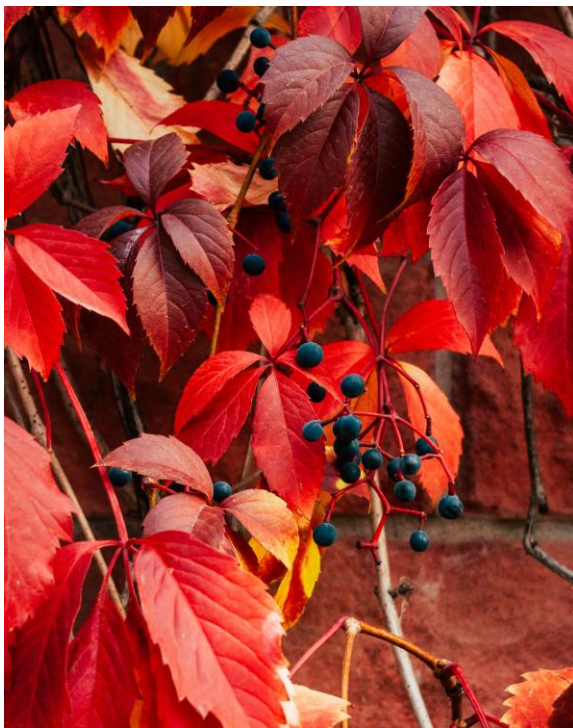
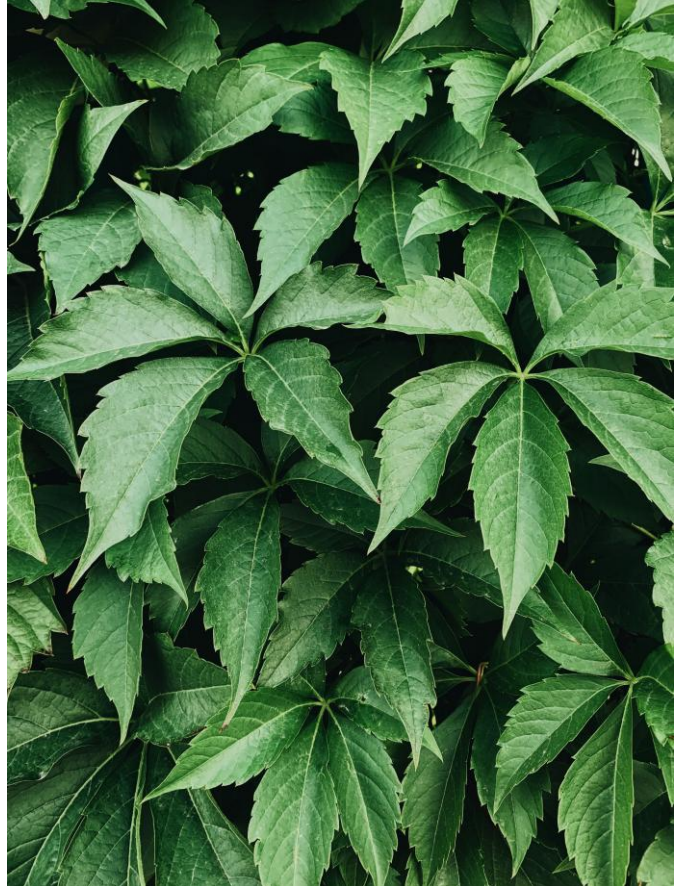
Schaduwwerking: 5 zeer dicht

Groeisnelheid: zeer snel

Biodiversiteit: 3 gemiddeld

Onderhoud: gemiddeld tot hoog

Zeer geschikt voor snelle vergroening en hoge pergola's. Controleer groei langs gevel details en dakranden. In de winter valt het blad af; combineer eventueel met wintergroene soorten.

8. Valse klimhortensia - *Schizophragma hydrangeoides*

Exoot • Zelfhechter

Elegante, rustige klimplant met hortensia-achtige bloei die veel bestuivende insecten aantrekt. Vooral geschikt voor schaduwrijke en beschutte plekken.

Standplaats: halfschaduw / schaduw

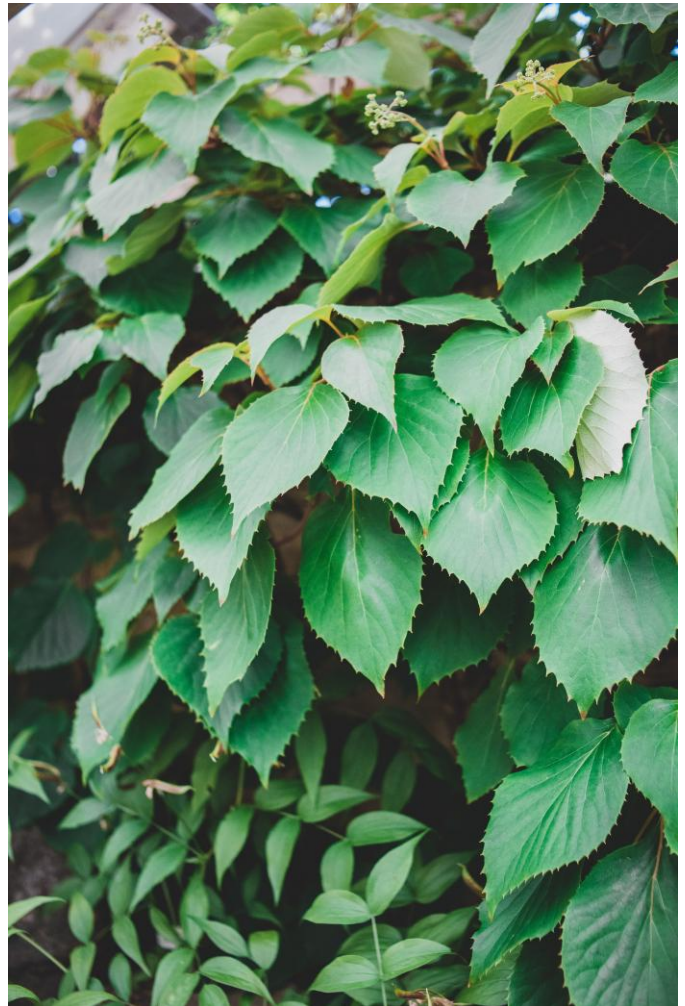
Bladtype: bladverliezend

Schaduwwerking: 4 dicht

Groeisnelheid: gemiddeld (langzaam na aanplant tot gemiddeld na 2 jaar)

Biodiversiteit: 4 hoog

Onderhoud: laag

Goede keuze voor noord- en oostlocaties of locaties met veel schaduw in stedelijke omgeving vanwege bebouwing. Onderhoudsarm wanneer de plant eenmaal is aangeslagen.

9.Druif 'Leon Millot' / 'Dornfelder' – Vitis 'Leon Millot' / 'Dornfelder'

Cultivar • Ranker

Beide soorten zijn eetbare blauwe druif rassen met een sterke groeikracht en dicht bladerdek. Zeer geschikt voor zonnige pergola's, schooltuinen en ander eetbaar groen. Zeer sfeervol.

Standplaats: zon

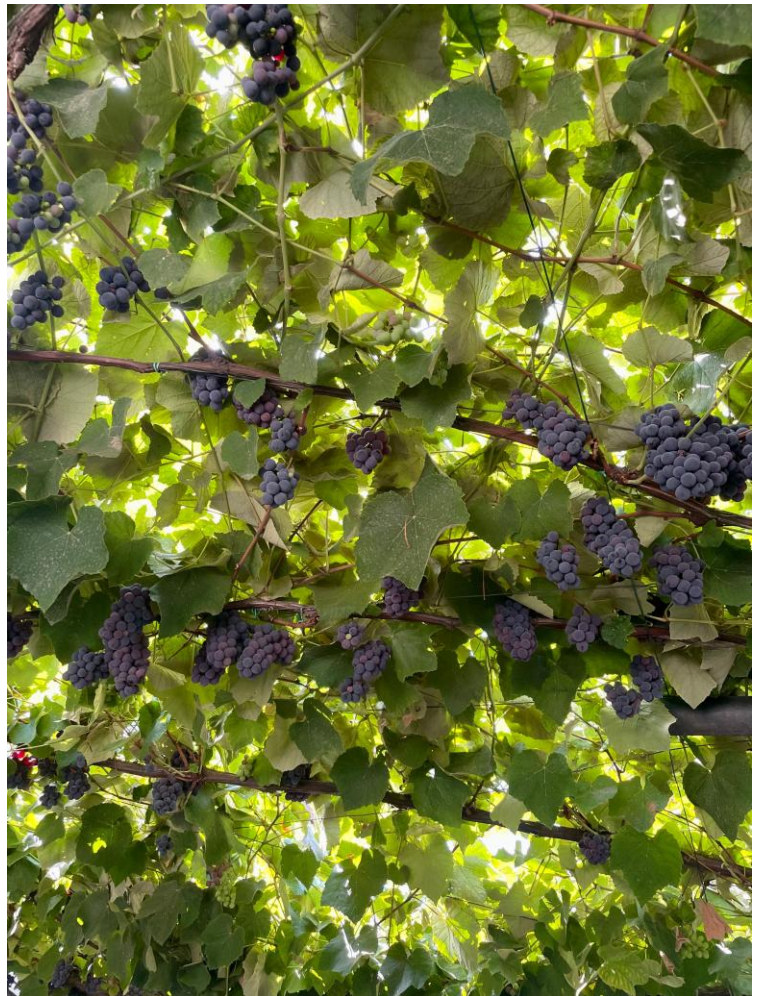
Bladtype: bladverliezend

Schaduwwerking: 4 dicht

Groeisnelheid: snel

Biodiversiteit: 2 matig

Onderhoud: gemiddeld tot hoog

Uitstekende keuze als eetbare schaduwplant. Jaarlijkse winter- en zomersnoei geven structuur en bevordert de vruchtdracht. Zorg voor luchtcirculatie om schimmelp Problemen te beperken.

10. Blauwe regen – *Wisteria sinensis*

Exoot • Winder

De plant vormt lange, hangende blauwe bloemtrossen die een opvallende eyecatcher zijn. Goed onderhoud en genoeg water is cruciaal voor de vitaliteit en geschiktheid in relatie tot begroeiing op pergola's.

Standplaats: zon / halfschaduw

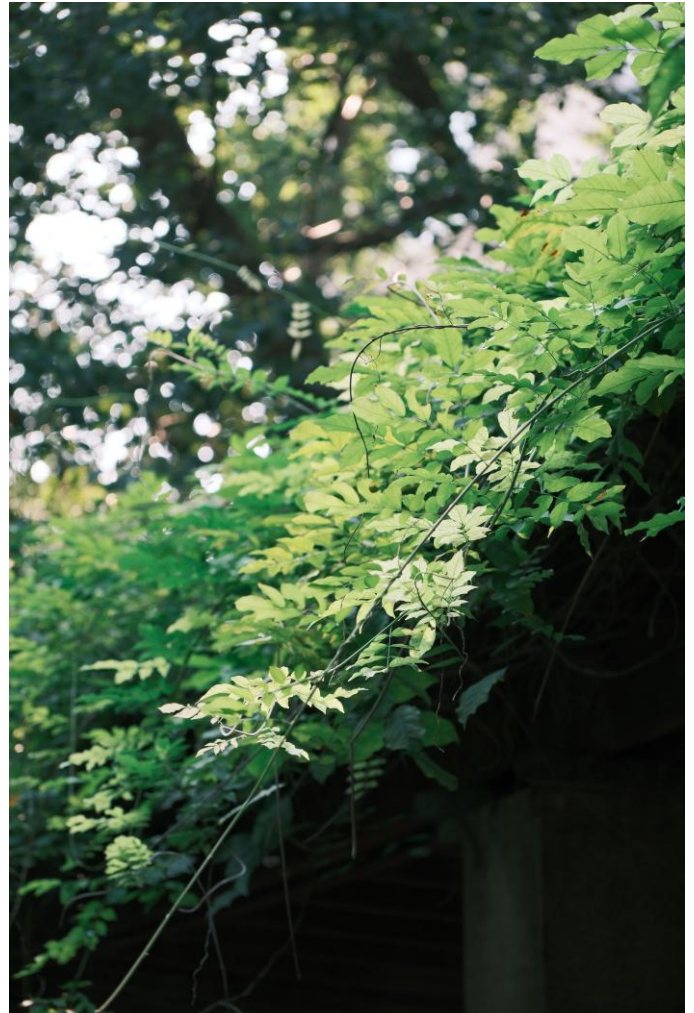
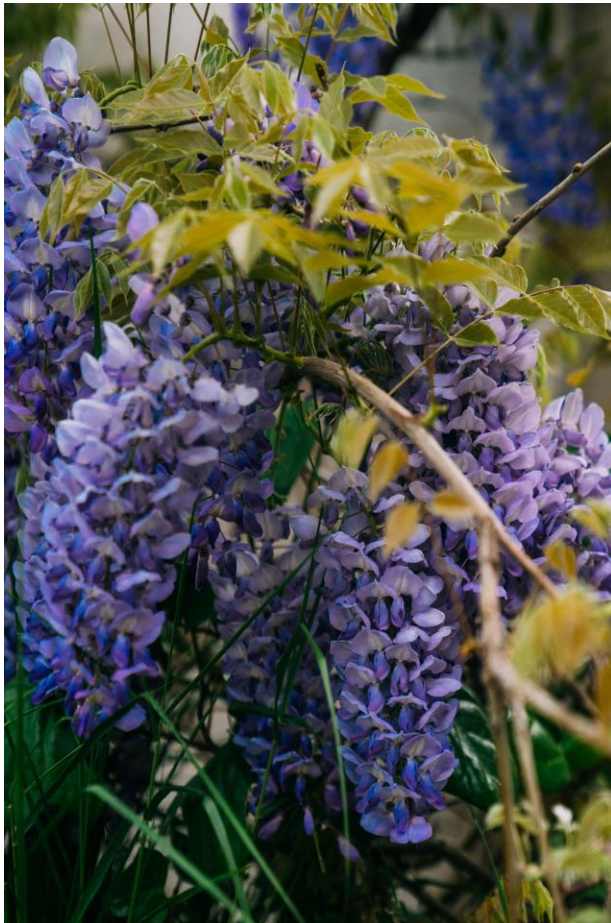
Bladtype: bladverliezend

Schaduwwerking: 4 dicht

Groeisnelheid: snel

Biodiversiteit: 3 gemiddeld

Onderhoud: hoog

Zorg voor een stevige bevestiging omdat de plant zware takken en lange scheuten ontwikkelt die een minder solide constructie makkelijk kan omduwen. Regelmatig controleren op woekerende scheuten en regelmatig snoeien is noodzakelijk.

Keuzehulp

Overzicht

Soort	Schaduw	Biodiversiteit	Onderhoud	Wintergroen
Wilde bosrank	2	5	Gemiddeld	Nee
Klimop	5	5	Gemiddeld	Ja
Hop	4	4	Hoog	Nee
Kamperfoelie	3	5	Gemiddeld	Nee
Kiwi Boskoop	5	3	Gemiddeld	Nee
Trompetklimmer	4	3	Gemiddeld	Nee
Wingerd	5	3	Gemiddeld-hoog	Nee
Valse klimhortensia	4	4	Laag	Nee
Druif	4	2	Gemiddeld-hoog	Nee
Blauwe regen	4	3	Hoog	Nee

Keuze op basis van doel

Doel	Beste keuzes
Maximale verkoeling en dichte schaduw	Hedera helix, Actinidia 'Boskoop', Parthenocissus quinquefolia
Hoogste biodiversiteitswaarde	Clematis vitalba, Hedera helix, Lonicera periclymenum
Eetbaar groen	Actinidia 'Boskoop', Vitis 'Leon Millot', Vitis 'Dornfelder'
Opvallende bloei	Wisteria sinensis, Campsis 'Flamenco', Lonicera periclymenum
Onderhoudsarm	Schizophragma hydrangeoides
Wintergroen	Hedera helix